

закладів Одеської області теми: «Використання інноваційних технологій в освітньому просторі». Київ : Філія «Білгород-Дністровський економіко-правовий коледж» Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», 2018. С. 66–69.

5. Лалак Н. В. Інтерактивна модель навчання студентів: проблеми та перспективи. *Науковий вісник Ужгородського національного університету: Серія «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2011. Вип. 20. С. 69–70.

6. Луцик І. Г. Дидактичні умови інтерактивного навчання предметів суспільно-гуманітарного циклу в педагогічних коледжах : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.09 «Теорія навчання». Кривий Ріг, 2011. 20 с.

7. Психологія і педагогіка. Особливості проведення навчальних дискусій : навч.-метод. посібник / за ред. О. І. Кадикало. Львів : ЛІБС УБС НБУ, 2013. 20 с.

8. Рижиков В. С. Теорія і практика конструювання цільових моделей (професіограм) та процесу професійної підготовки майбутніх юристів : монографія. Херсон : Вид-во «Айлан», 2010. 280 с.

9. Тягай І. М. Форми інтерактивного навчання математичних дисциплін майбутніх учителів математики : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Київ, 2017. 272 с.

10. Юдова-Романова К. Ділові ігри як метод інтерактивного навчання в процесі підготовки бакалаврів театрального мистецтва: випуск нової постановки. *Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого*. 2015. Вип. 16. С. 198–212.

М. Зінченко,
здобувачі ступеня вищої освіти «магістр»
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського,
наук. керівник –канд. пед. наук, доцент Л. Старовойт

ПЕТРИКІВСЬКИЙ РОЗПИС У ТЕАТРАЛЬНО-ДЕКОРАЦІЙНОМУ МИСТЕЦТВІ

Постановка проблеми. У сучасному світі, завдяки швидкому розвитку технічного прогресу та активному впровадженню різноманітних нововведень у життя людини, важко зберегти традиції народної творчості. Але з розвитком сучасності не слід забувати їх традиції, які знайшли своє відображення в мистецтві живопису. Саме він наочно передає національні особливості людей та відмінності в етнографічних групах. Сьогодні необхідно нагадати нашим людям про минуле та впровадити традиції українського живопису в сучасне сучасне

мистецтво. Одне з таких поєднань - театр, який відновлює українське мистецтво завдяки використанню народних картин у декоративному мистецтві.

Виклад основного матеріалу. Будь-які вистави, прикраси та доповнення, що відбуваються на сцені, є важливими атрибутами. Іноді вони настільки важливі, що без них сценарій втрачає свою яскравість. Тому картини Петриківки слід найкраще втілити у природних об'єктах імітації, які є частиною будинку у сценічному виконанні, що є невід'ємною частиною українського життя та національності. Петриківський декоративний розпис вважається одним із унікальних проявів українського мистецтва та культури. Стародавня культура, яка виникла з історичного походження, була створена працею та талантами наших предків та сучасних людей, історія якої триває сотні років. Чиста національна культура, вільна від втручання сторонніх домішок та впливів, уособлює духовне багатство та творчість українського народу.

Русійною силою для підйому оригінального драматичного жанру та галузі драматичного мистецтва, а також попиту на декорації та причин вдосконалення, моделі, що використовуються в цих галузях мистецтва, є сучасним розвитком мистецтва. У наш час, окрім створення нових вистав за допомогою технологічних інновацій та створення спецефектів декорацій, особлива увага приділяється також традиційним творам, які відіграли найбільшу роль у деталях та точному відтворенні, особливо в українських народних виставах. Так, наприклад, у київському театрі Анюткіна Сергія багато речей справжні і природні, а деякі декорації - фальшиві, зроблені з целюлози або картону. Тривалий час він зібрав деякі необхідні предмети побуту з фольклорними картинками-мисками, ложками, стільцями, столами, лавками, скриньками тощо, щоб створити цю фольклорну прикрасу. Наприклад, були відреставровані та розвішені, як колись господині прикрашали свої оселі на печі та по кімнаті відомі петриківські «мальовки».

Народні промисли і ремесла, серед яких і народний розпис у декораційно-театральному мистецтві, є дуже важливим чинником та найбільш цінними для розвитку та виховання учнів у сучасних школах. Не вперше вони переконують, що найбільших успіхів досягає той, хто вмів може поєднати теорію і практику, яка ґрунтується на досвіді вивчення основ мистецтва.

Театральні декорації—є одним з найяскравіших прикладів застосування петриківського розпису. Якщо розглядати естетичні можливості народних

промислів і ремесел, то ми оцінюємо і їх місце у нашому житті та людській діяльності.

Без навчання учнів навичкам художнього сприйняття неможливо провести всебічний емоційний поглиблений аналіз творів мистецтва. Адже естетичне сприйняття (розвиток реальності) - це позитивне емоційне сприйняття. Для того, щоб дати можливість учням краще зрозуміти та зрозуміти навчальні матеріали народного живопису, необхідно вдосконалити систему викладання та процедури мистецького класу. Наприклад, учитель може запровадити відвідування театрів, різні фільми, дискусії та подібні позакласні заходи, використовуючи подібні декорації. Це сприятиме кращому навчанню та розвитку культури.

Люди з сильним художнім смаком можуть зрозуміти і оцінити стильову єдність предмета і відчувати зв'язок між декоративним живописом та естетичними вимогами свого часу чи минулої ери. Тому за допомогою декоративного та театрального мистецтва дуже важливо виховувати вміння учнів бачити речі, пов'язані з іншими речами та потребами людини. Викладацька цінність знань народного та декоративно-прикладного мистецтва визначається завдяки використанню петриківських розписів у декоративно-прикладному мистецтві. Розглянемо такі важливі причини:

- ці художні твори дають можливість учням виховувати певне культурне сприйняття матеріального світу;
- допомагає дізнатись більше про мистецтво та вираження образотворчого мистецтва;
- допомагає формувати естетичне ставлення до дійсності.

На сьогодні одне із головних завдань вчителя полягає в тому, щоб навчити школярів розвивати багатогранність внутрішнього змісту твору прикладного мистецтва. Це можна втілити, вивчаючи театральну-декораційне мистецтво, зокрема використання в ньому петриківського розпису, тому що саме він втілює в собі і зображувальну-декораційну діяльність, і відображення народного традиційного розпису як показ народної спадщини українського народу.

Вивчення декораційного мистецтва методом використання петриківського розпису дає змогу формувати в школярів здатності сприймання й уяви, розвинути в учнів здатність до просторового мислення, композиційної діяльності.

Найголовнішими та основними завданнями художньо – естетичного розвитку школярів при вивченні петриківського розпису у театральньо-декораційному мистецтві є:

- у галузі мистецтва - це є вдосконалення практичних навичок знань та умінь;
- розвиток особистої цілісності, духовності та послідовне формування навичок естетичного сприймання та оцінної діяльності;
- стимулювання та актуалізація творчого потенціалу.

Навчально-виховне значення вивчення учнями петриківського розпису у декораційному мистецтві, дуже велике при вивченні декоративного малювання в навчальному процесі. Найбільше уваги вчитель повинен приділяти найголовніше у перших класах, у початковій школі в якій школярі вперше знайомляться починають безперервно займатися малюванням під керівництвом вчителя та формується поняття про мистецтво.

Твори декоративно-прикладного мистецтва за допомогою використання петриківського розпису у декораційному мистецтві дозволяють виховувати у школярах певну культуру сприйняття матеріального світу, допомагають глибше пізнати художньо-виразні засоби видів зображувального мистецтва, сприяють формуванню естетичного відношення до дійсності.

Приклади декораційних композицій, які виконані майстрами петриківського розпису в різних матеріалах із застосуванням різної техніки обробки форми предмета дозволяє вчителю просто та зрозуміло познайомити дітей з єдністю естетичного та функціонального в створюванні художньої речі, на прикладі декорацій та пояснити, що кожна річ створюється для людини і живе в тісному взаємозв'язку з іншими речами.

По програмі початкової школи передбачено, що одним зі змісту петриківського розпису у декораційно-театральному мистецтві полягає в ознайомленні учнів з орнаментом. Тут вчителю необхідно, велику увагу приділити ознайомленню учнів в першу чергу з мистецтвом свого краю та з українським народним декоративно-прикладним мистецтвом.

При вивченні історії народного петриківського розпису в декораційно-театральному мистецтві ми можемо зробити висновок, що особливої художньої форми у мистецтві народу зберігаються століттями та при цьому відбувається процес відновлення і розвитку традицій. При вивченні петриківського розпису у декораційному мистецтві учні початкової школи знайомляться з найкращими

зразками українського народного декоративно-прикладного мистецтва, вивчають побудову узорів, самі їх складають та підбирають кольори для оздоблення різних предметів побуту.

Дуже важливим чинником є уявлення дітей про предмет не з описів чи розповідей, а саме можливість побачити на власні очі, пощупати на дотик. Тому вчителю так важливо на своїх уроках якнайбільше використовувати наочного матеріалу. Йому необхідно показати школярам на уроках мистецтва різноманітні петриківські вироби: вишивок, мережива, кераміки з розписом, предметів, оздоблених різьбою по дереву, по кістці, та інших безумовно, пробуджує інтерес в учнів. А похід до театру дитині залишить приємні спогади, запам'ятається на все життя та закарбує в її свідомості досить великий емоційний відбиток.

Потрібно пояснювати учням основи композиції узорів петриківського розпису, а особливо на зразках народних промислів і ремесел, якими, наприклад, оформлені декорації. Такий метод дозволить сприймати учням засвоєння матеріалу як гру. Тому найкраще сприятиме засвоєнню знань з петриківського розпису в театрі, ніж на уроці.

Петриківський розпис на сьогодні ми роздивляємось як на важливу образотворчу цінність, яка виконує багато найрізноманітніших функцій. Серед них можна виділити естетичну, пізнавальну та комунікаційну. Народний петриківський розпис у декораційно-театральному мистецтві збагачується все більш новими пунктами естетичної краси, його привабливість та особливість необхідна сучасній людині, адже нині виростає його цінність у художньо-культурному аспекті.

Висновки. Таким чином, використання петриківського розпису у декораційному мистецтві має велике значення в навчанні учнів початкової школи :

- 1) розвиток творчих здібностей дітей, почуття ритму, кольору і композиції - розміщення малюнку на площині;
- 2) розвиток фантазії, образного мислення, різноманітних технічних навичок;
- 3) ознайомлення з українськими традиціями петриківського розпису;
- 4) виховувати любов до народної творчості, до природи та рідного краю;
- 5) формувати художньо-естетичне ставлення до дійсності.

Отже, ми можемо дійти до висновку, що достатньо часто та поширено практикується досвід використання петриківського розпису у декораційно-

театральному мистецтві, поєднуючи між собою народне мистецтво розпису, сучасний театр та глядача.

Література

1. Величко Ю. В. Український живопис / Ю. В. Величко // – К.: Мистецтво, 1989. – 191 с.
2. Глухенька Н. Петриківські декоративні розписи / Н. Глухенька // – К.: Мистецтво, 1965. – 64 с.
3. Миропольська Н.Є. Театр у школі: Кн. для вчителя / Н.Є. Миропольська // – К.: Рад. шк., 1990. – 155с.
4. Комаровська О.А. Театр і школа: виховують односторонці/ О.А. Комаровська // - Ніжин: Аспектполіграфія, 2006. – 92 с.
5. Brovchak L. S., Likhitska, L. M., Starovoit, L. V., Todosiyenko N. L. Pedagogical potential of the arts complex in the process of formation of aesthetic perception of junior pupils. Rezeknes Tehnologiji Akademija. Rezekne, Latvijas Republika, 2020. С. 98–108.
6. Starovoit, L.V. (2010). Pedagogical conditions of creative development of younger students in the course of labor training [Pedagogical conditions of creative development of younger students in the course of labor training]. Naukovi zapysky – Scientific notes, 261-266.

Т. Коваль,
кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри мистецьких дисциплін дошкільної та початкової освіти
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського,
О. Граб,
провідний концертмейстер
кафедри мистецьких дисциплін дошкільної та початкової освіти
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ТЕАТРАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА

Постановка проблеми. «Традиційна система освіти стурбована тим, щоб дати учням певну суму знань. Але зараз недостатньо завчити напам'ять якийсь обсяг матеріалу. Головною метою навчання має бути набуття узагальнюючої стратегії, потрібно вчити вчитися» [4, с. 36]. Ці слова належать відомому радянському психологу, який опікувався проблемами психології творчості і творчих здібностей О. Луку. Дійсно, часто вчитель вимагає від учня лише відтворення тих чи інших знань, наданих йому в готовому вигляді. Такого роду